

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie **C. T.**

oskarżonego z art. 207 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 15 października 2020 r.

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu odwoławczego – Sądu Okręgowego w T.

z dnia 10 lipca 2020 r., sygn. akt II Ka (...),

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w T.

z dnia 28 listopada 2019 r., sygn. akt II K (...), i przekazującego sprawę

do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić skargę;**
- 2. obciążyć oskarżonego C.T. kosztami sądowymi postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

C. T. został oskarżony o to, że

w okresie od bliżej nieustalonego dnia miesiąca lipca 2014 r. do 12 lutego 2019 r. w miejscowości B., woj. (...) znęcał się fizycznie i psychicznie nad swoją żoną G.T. , z którą wspólnie zamieszkuje, w ten sposób, że znajdując się pod wpływem alkoholu wszczywał awantury, w trakcie których używał słów wulgarnych i powszechnie uznanych za obelżywe oraz stosował przemoc fizyczną polegającą na szarpaniu, popychaniu,

tj. o czyn z art. 207 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w T. wyrokiem z dnia 28 listopada 2019 r., sygn. akt II K (...), uniewinnił C. T. od czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia.

Apelacje od tego orzeczenia wniósł prokurator oraz pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej.

Prokurator zaskarżył to orzeczenie w całości na niekorzyść oskarżonego i zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść orzeczenia, a polegający na nieuzasadnionym przyznaniu pełnego waloru wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego C. T. oraz błędnym uznaniu za niewiarygodne zeznań świadków (...), co doprowadziło do poczynienia wadliwych ustaleń faktycznych polegających na przyjęciu, że oskarżony swoim zachowaniem nie wyczerpał znamion przestępstwa znęcania się nad żoną G. T., co skutkowało uniewinnieniem C. T. od czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia, podczas gdy zarówno osobowy materiał dowodowy przedmiotowej sprawy w postaci zeznań (...) oraz zasady logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego przemawiają za stwierdzeniem, że C. T. dopuścił się zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu polegającego na psychicznym znęcaniu się na żoną G. T., wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej zaskarżył ten wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego C. T. i zarzucając:

„I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść wyroku polegający na przyjęciu, że

1. wyjaśnienia złożone przez oskarżonego w zakresie w jakim zakwestionowały one zarzut postawiony przez oskarżyciela publicznego mają przymiot wiarygodności i odpowiadają rzeczywistości w przypadku gdy jednocześnie zakwestionowano zeznania pokrzywdzonej uznając je za nieprawdziwe w zakresie w jakim miały one dotyczyć niewłaściwych zachowań oskarżonego względem jej osoby,

2. brak jest przesłanek do uznania zachowań oskarżonego jako czynów podlegających prawnokarnej ocenie w szczególności w kontekście problemów małżeńskich oskarżonego i pokrzywdzonej, które w ocenie Sądu Rejonowego uzasadniały niewłaściwe relacje oskarżonego względem pokrzywdzonej, która jak wskazał Sąd radziła sobie z atmosferą domową poprzez wyprowadzenie się z domu czy wytoczenie powództwa o przyczynianie się do zaspokajania potrzeb rodziny,

II. obrazę przepisów postępowania, mających wpływ na treść orzeczenia, a to:

1. art. 7 k.p.k. – poprzez nierozważenie wszystkich przeprowadzonych dowodów w sprawie a w szczególności na niewystarczającej ocenie złożonych przez pokrzywdzoną zeznań w sprawie, w których w sposób jednoznaczny wskazywał on na przestępcze działanie oskarżonego, czasookres, sposób działania sprawcy i jego motywację,
2. art. 407 k.p.k. polegające na uznaniu, że przy wyrokowaniu został uwzględniony całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy w przypadku, gdy w ocenie oskarżyciela posiłkowego złożone przez niego w toku postępowania zeznania były konsekwentne i prawdziwe, zaś wyjaśnienia oskarżonego w żaden sposób nie mogą determinować stanowiska co do braku wiarygodności zeznań oskarżyciela posiłkowego”,

wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w T. wyrokiem z dnia 10 lipca 2020 r., sygn. akt II Ka (...) uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w T. do ponownego rozpoznania.

Skargę od tego wyroku wniósł obrońca C. T. , zaskarżając go w całości, zarzucił naruszenie przepisów postępowania, a to art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k. oraz art. 2 § 1 pkt 4 k.p.k. i art. 5 § 2 k.p.k., poprzez uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 28 listopada 2019 r., sygn. akt II K (...) pomimo braku ku temu przesłanek z uwagi na niewykazanie

przez Sąd Okręgowy w T. możliwości skazania oskarżonego lub wydania innego orzeczenia niż wyrok skazujący, zwłaszcza poprzez stosowne uzupełnienie materiału dowodowego w postępowaniu odwoławczym względnie brak rozstrzygnięcia ujawnionych wątpliwości na korzyść tegoż, co w ostateczności skutkowało nieprawidłowo przeprowadzoną i pobieżną kontrolą odwoławczą, brakiem uzyskania waloru prawomocności korzystnego dla oskarżonego C. T. wyroku Sądu pierwszej instancji i naruszeniem w ten sposób prawa tegoż do tego, by rozstrzygnięcie w przedmiocie jego odpowiedzialności karnej nastąpiło w rozsądnym terminie,

i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w T.

W pisemnej odpowiedzi na skargę prokurator wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga obrońcy okazała się bezzasadna.

W myśl art. 437 § 2 k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić tylko w razie zaistnienia okoliczności określonych w treści art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Powiązanie tego unormowania z treścią art. 539a § 3 k.p.k., w którym wskazano podstawy skargi, niewątpliwie wskazuje, że Sąd Najwyższy rozpoznając skargę na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się wyłącznie do analizy, czy w sprawie, na etapie postępowania przed sądem pierwszej lub drugiej instancji, zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza, albo doszło do uchylenia wyroku mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego lub też konieczne jest przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16). Ponadto trzeba mieć na uwadze, że uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego musi jednoznacznie określać, która z przesłanek określonych w art. 437 § 2 k.p.k. była

podstawą uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

Zgodnie z art. 454 § 1 k.p.k. sąd odwoławczy nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono lub warunkowo umorzono postępowanie. W takim wypadku kontrola skargowa dokonywana przez Sąd Najwyższy w postępowaniu prowadzonym na podstawie art. 539a k.p.k. obejmuje ocenę prawidłowości zastosowania tego przepisu pod kątem spełnienia przesłanki, że sąd odwoławczy „nie może skazać oskarżonego”. W tym celu sąd musi wykazać, że stwierdzone uchybienie, mogłoby spowodować zapadnięcie wyroku skazującego, ale jego wydanie nie jest dopuszczalne w instancji odwoławczej z uwagi na zakaz takiego orzekania. Dopiero w takiej sytuacji zaskarżony wyrok podlega uchyleniu, a sprawa zostaje przekazana sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania (por. również uwagi zawarte w cyt. uchwale Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17).

Z uzasadnienia Sądu Okręgowego w T. wynika, że doszło do wystąpienia przed Sądem pierwszej instancji uchybień dotyczących kompletowania oraz oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego. Zdaniem Sądu odwoławczego, Sąd pierwszej instancji wadliwie ocenił dowody oskarżenia, zwłaszcza zaś zeznania tych osób, które posiadały wiedzę na temat zachowań oskarżonego wobec małżonki. Wobec tego realna jest możliwość wydania wyroku skazującego. W tym zakresie Sąd odwoławczy zasadnie zwrócił uwagę, iż nieodzowne jest ponowne przeprowadzenie dowodów osobowych, dysponujących informacjami na temat postaw oskarżonego w stosunku do małżonki, a następnie uznał, że dowody te trzeba poddać prawidłowej ocenie, posiłkując się przy niej informacjami przekazanymi w opinii biegłej psycholog.

Polemika skarżącego z tego rodzaju ocenami próbuje usytuować Sąd Najwyższy w roli organu orzekającego co do istoty sprawy, na co nie pozwalają przepisy rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego. Natomiast z argumentacji Sądu odwoławczego wynika, że bezsprzecznie istniał powód uchylenia wyroku Sądu

pierwszej instancji, o którym mowa w art. 454 § 1 k.p.k., mimo że przepis ten nie został w niezbyt rozbudowanym uzasadnieniu wprost powołany.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.